Uchwała Nr XXXV/229/2018

Rady Gminy Chłopice

z dnia 23 marca 2018 roku

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Chłopice na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 z późn. zm.) w związku z art. 176 ust.1 art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.);

Rada Gminy Chłopice postanawia:

§ 1

Przyjąć Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Chłopice na lata 2018-2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Chłopice.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CHŁOPICE
Łucja Lichota

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/229/2018
Rady Gminy Chłopice
z dnia 23 marca 2018 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CHŁOPICE

NA LATA 2018 – 2020

Załącznik do Uchwały Nr XXXV/229/2018
Rady Gminy Chłopice
z dnia 23 marca 2018 roku

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CHŁOPICE

NA LATA 2018 – 2020

Spis treści

Strona

- Wprowadzenie 1
- Uzasadnienie 3
- Podstawa prawna realizacji Programu 3
- Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w gminie Chłopice 4
- Czas realizacji programu. 8
- Odbiorcy Programu 8
- Realizatorzy Programu 8
- Cel główny programu, cele szczegółowe i zadania 9
- Przewidywane efekty realizacji Programu 11
- Źródła finansowania 11
- Monitoring i ewaluacja 11

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną.

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje.

Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i przy jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej, zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Gmina jest odpowiedzialna za organizację wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Bardzo ważną funkcję w zapobieganiu umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej pełni profilaktyka i wieloaspektowa praca z rodziną, np. poprzez przydzielenie jej asystenta rodziny. Jego zadaniem jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania sytuacji kryzysowej rodziny. Asystent rodziny pracuje z całą rodziną, ponieważ ich problemy są ściśle powiązane.

Zadaniem asystenta rodziny jest wzbudzenie w podopiecznych wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych za niemożliwe. Przy wykonywaniu swoich obowiązków asystent współpracuje z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowym oraz podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

II. UZASADNIENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 został opracowany zgodnie artykułem 176 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. z 2017 roku poz. 697 z późn.zm.).

Głównym założeniem programu wspierania rodziny w Gminie Chłopice jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, poprzez podjęcie działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.
Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną, pomocą w opiece i wychowaniu dzieci.

W świetle zadań ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji.

III. PODSTAWA PRAWNA REALIZACJI PROGRAMU

- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku; (Dz. U. z 2017 r., poz. 697 z późn. zm.);
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku; (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.)
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku; (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; (Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.);

IV. DIAGNOZA SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ W GMINIE CHŁOPICE

Gmina Chłopice położona jest w południowo - wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie jarosławskim, w odległości 8 km od Jarosławia. Jest to gmina wiejska. Powierzchnia gminy wynosi 4.911 ha. Łącznie na terenie gminy znajduje się ponad 1016 gospodarstw rolnych.

Gminę Chłopice zamieszkiwało **5.668** mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2017r. (Źródło: Ewidencja Ludności Urzędu Gminy w Chłopicach stan na dzień 31.12.2017r)

Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały:

1. Boratyn - 898
2. Chłopice - 993
3. Dobkowice- 903
4. Jankowice - 805
5. Łowce - 1238
6. Lutków - 265
7. Zamiechów - 566

Poniższe tabele przedstawiają liczbę ludności jaka zamieszkiwała w gminie w latach 2016-2017. Z danych wynika, że liczba mieszkańców gminy Chłopice systematycznie maleje

Tabela 1. Stan ludności Gminy Chłopice w roku 2016

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
5705	2852	2853	1091	3658	952

Tabela 2. Stan ludności Gminy Chłopice w roku 2017

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
5668	2814	2854	1059	3639	970

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane zgromadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chłopicach. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Chłopicach. System pomocy społecznej w 2017 roku obejmował wsparciem 127 rodzin (357osób)

Z dokonanej analizy wynika, że około 6 % ogółem mieszkańców gminy zostało objętych pomocą społeczną.

Tabela nr 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS w Chłopicach w latach 2016-2017

Wyszczególnienie	**Rok 2016**	**Rok 2017**
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	144	127
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	502	491
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	18	17
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	2	2
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych	409	399
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy	306	280

Na dzień 31 grudnia 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jarosławiu zarejestrowanych było 306 bezrobotnych mieszkańców gminy Chłopice, prawo do zasiłku dla bezrobotnych posiadało 44 osób, w tym 16 kobiet. Natomiast na dzień 31 grudnia 2017 r. w PUP zarejestrowanych było 280 bezrobotnych mieszkańców gminy Chłopice, z tego z prawem do zasiłku 41osób, w tym 16 kobiet.

W latach 2016 i 2017 głównymi przesłankami przyznawania świadczeń przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chłopice były: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych.

Tabela nr 4.

Powody przyznania pomocy, o których jest mowa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Występujący problem - liczba środowisk	**W roku 2016**	**W roku 2017**
Ubóstwo	**109**	**97**
Sieroctwo	**0**	**0**
Bezdomność	**3**	**3**
Potrzeba ochrony macierzyństwa	**26**	**16**
W tym: wielodzietność	**26**	**15**
Bezrobocie	**79**	**67**
Niepełnosprawność	**47**	**53**
Długotrwała lub ciężka choroba	**76**	**68**
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – ogółem	**117**	**111**
W tym: rodziny niepełne rodziny wielodzietne	**18** **26**	**20** **15**
Przemoc w rodzinie	**0**	**0**
Potrzeba ochrony ofiar i handlu ludźmi	**0**	**0**
Alkoholizm	**13**	**6**
Narkomania	**0**	**0**
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	**2**	**2**
Zdarzenie losowe	**0**	**0**
Sytuacja kryzysowa	**0**	**0**
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	**0**	**0**

Źródło- Sprawozdanie roczne OPS stan na dzień. 31.12.2016. i 31.12.2017

Tabela Nr 5 .

Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w latach 2016- 2017.

Rok 2016			**Rok 2017**		
Liczba rodzin	**Liczba osób w rodzinach**	**Liczba dzieci**	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**	**Liczba dzieci**
12	52	29	14	59	32

Źródło – sprawozdania roczne OPS stan na dzień 31.12.2016 i 31.12.2017

Pracownicy socjalni i asystent rodziny w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Praca z tymi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Przy zapewnieniu wsparcia rodzinie, pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i innych instytucji daje gwarancje na pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo- wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka ponosi odpowiednio wydatki:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
- 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu wynika, że w 2016 r. w jednej niespokrewnionej rodzinie zastępczej umieszczono dwoje dzieci z terenu Gminy Chłopice. Jedno dziecko przebywa od kilku lat w spokrewnionej rodzinie zastępczej. Ponadto nadal dwie rodziny nie wypełnia właściwie funkcji opiekuńczo- wychowawczej, dlatego pięcioro dzieci z tych rodzin przebywa w placówkach opiekuńczo- wychowawczych tj. w domu dziecka i rodzinie zastepczej.

V. CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2018-2020.

VI. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców gminy Chłopice. Adresatami są dzieci i rodziny z ternu gminy przeżywające trudności w sferze opiekuńczo- wychowawczej.
Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo.
Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizuje:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chłopicach przy udziale;

- Urzędu Gminy w Chłopicach
- Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Chłopicach,
- Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania problemów Alkoholowych w Chłopicach
- Placówek Oświatowych na terenie gminy Chłopice,
- Placówek Ochrony Zdrowia na terenie gminy,
- Komisariatu Policji w Jarosławiu,
- Starostwa Powiatowego w Jarosławiu,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarosławiu,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Jarosławiu,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Jarosławiu,
- Sądu Rejonowego w Jarosławiu,
- Kuratorów Sądowych,
- Organizacji pozarządowych, Akcji Katolickich itp.

VIII. CELE GŁÓWNE PROGRAMU, CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU I ZADANIA

Cel główny:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cel szczegółowy I **Propagowanie i inicjowanie działań na rzecz wspierania rodziny w wychowaniu dzieci**		
Lp.	Zadania	Realizatorzy
1.	Realizacja programów przeciwdziałania patologii wśród dzieci i młodzieży	• Szkoły z terenu gminy, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2.	Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani	
3.	Upowszechnianie informacji o uprawnieniach rodzin oraz instytucjach i formach wsparcia	
Cel szczegółowy II **Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych w rodzinie oraz umożliwienie wyjścia z zaistniałego kryzysu**		
1.	Wspieranie i rozwój poradnictwa rodzinnego w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, konsultacji.	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Szkoły z terenu gminy, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2.	Zapewnienie opieki asystenta rodziny rodzinom wskazującym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
3.	Finansowanie szkoleń w celu podnoszenia kompetencji i kwalifikacji osób pracujących na rzecz rodzin	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

4.	Zapewnienie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Szkoły z terenu gminy, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5.	Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i wykluczeniem społecznym oraz motywowanie do podjęcia terapii	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Policja, • Szkoły z terenu gminy, • Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6.	Upowszechnianie form aktywnej integracji, takich jak aktywizacja zawodowa, społeczna, edukacyjna i zdrowotna.	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Asystent rodziny
Cel szczegółowy III: **Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych dziecka**		
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2.	Dożywiane dzieci i młodzieży szkolnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Szkoły
3.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie • Policja, • Szkoły, • Ośrodek Zdrowia.
4.	Wspieranie systemu rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • PCPR
Cel Szczegółowy IV **Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży**		
1.	Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	• Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, • Organizacje pozarządowe, • Kuratorium Oświaty.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów;

- Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny
- Wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
    - Przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej
    - Wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach dysfunkcyjnych.
    - Wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
    - Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
    - Zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia rodziny dziecka,
    - Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wpierania rodziny
    - Poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,

X . ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

XI. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Chłopicach, monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizacje. Zebrane w jego toku dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań oraz podjęcie działań korygujących.

Monitorowanie i ewaluacja odbywać się będą poprzez przedkładanie w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Gminy w Chłopicach sprawozdań z realizacji Programu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY CHŁOPICE
Łucja Lichota